

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ad Iesuitarvm Assertionēs, Ex Epistola Priori Divi Pavli ad
Timotheum, in Schola Dilingana disputatas, quibus totum
Papatum stabilire conati sunt, pia responsio**

**Bidembach, Wilhelm
Osiander, Lucas**

Tvbingæ

VD16 B 5358

Vt denunciares quibusdam ne aliter docerent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36892

milit. Sed isti homines Christum in scripturis vt nō
 quærunt, ita nec inueniunt. Satis est ipsis, si Episco-
 pos, si Presbyteros, si Diaconos, si viduas inueniant.
 Nos autem, cum in tota scriptura, tum in hac etiam
 Epistola potissimum quærimus & inuenimus, De-
 um manifestatū in carne, iustificatum in spiritu, vis-
 sum Angelis, prædicatum gentibus, creditum in
 mundo, receptum in gloria. Et videmus Paulum
 suo more & hîc & ubiq; primum de vera in Chris-
 tum fide, postea de fidei fructibus, per varia voca-
 tionum seu officiorum genera differere. Quod dis-
 scrimen quia Iesuitæ non vident, nihil vident. Sed
 placet tamē, quod hanc Epistolam contra Simonias
 nos & Iudaizantes scriptam esse dicunt: sic enim
 suo se indicio produnt, quod & cōtra Papistas scri-
 pta sit, qui & Simonizant & Iudaizant: Et per
 F V T V R A S Hæreses, quasnam nisi Papistarum
 potissimum Hæreses intelligere possunt: de quibus
 quarto huius Epistolæ capite tam illustre extat
 vaticinium, vt nullo penicillo acuratius pingi, nulla
 hypotyposi clarius effingi & ob oculos poni Papas-
 tus potuerit.

I E S V I T Æ.

EX PRIMO CAP.

*Vt denunciares quibusdam ne aliter
 docerent.*

I Mansurus erat Ephesi Timotheus, vt cum potestate præ-
 eiperet quibusdam, qui in quodam dæmonio, hoc est, (vt Ambrosius
 & Chry-

Chrysoſtomus cum reliquis exponunt) ne aliam inducerent Amb. & Chryſ.
doctrinam, ab ea quam Apoſtoli tradiderant. Eſt autem alia in hanc Epist.
doctrina, ſecundum Ambroſij, Hieronymi, Auguſtini, Chry- Auguſt. tractatu
ſtoſtomiq; ſententiam, quæ cum Apoſtolica vel aperte vel ob- 98 in oan. Res
ſcure pugnat. Apoſtolica verò eſt, primùm, quæ ſacris vo- liqui in Epist.
luminibus continetur, & quæ ex illis neceſſariò colligitur: de- ad Galat, ca. 1.
inde quæ ab omnibus ſimul recipitur Eccleſijs: tum, quæ à
ſanctis Patribus, ordine ſibi ſuccedentibus magno conſenſu,
iam inde ab initio tradita eſt, deniq; quæ in Concilijs generas
libus legitur propoſita eſt omnibus ad credendum. Qui
autem ab his diſcedunt, ſui capitis ſigment a docent.

RESPONSIO.

QUID ſit *ἡ ἄλλοθεν ἔρχομεν*, ſeu aliam doctrinam
 inducere, nemo nobis ipſo Paulo melius ex
 ponere poterit, qui ad Galatas ſic ſcribit: Et ſi nos
 aut Angelus è cœlo prædicauerit vobis Euange
 lion, præter id quod prædicauimus vobis, anathe
 ma ſit. Quemadmodum antè diximus, & nunc ite
 rum dico: Si quis vobis prædicauerit Euangelion,
 præter id quod accepiftis, anathema ſit. Euangelis
 on autem Pauli ad Galatas, vt & aliorum Apoſto
 lorum ad alias Gentes, et Timothei ad Ephelios, hoc
 fuit: Hominem peccatorem coram Deo nullis ſuo
 rum operum meritis, ſed ſola Dei Gratia, propter
 ſolum Chriſtum, ſola fide adprehenſum, iuſtificari,
 hoc eſt, à peccatis abſolui. Itaq; hoc loco *ἡ ἄλλοθεν ἔρχομεν*
ἄλλοθεν, aliud vel aliter docere, propriè ſignificat, no
 ſtram, non Chriſti, noſtrorum meritum, nō diu
 næ gratiæ, noſtrorum operum, non fidei iuſtitiam
 C. iij docere

docere & adstruere: id quod Pseudoapostoli Iudaizantes faciebant, aduersus quos præmoneri & præmuniri à Paulo Timotheum ipsimet Iesuitæ fatentur. Cum igitur Papistæ (sub quibus semper Iesuitas etiam complector) in doctrina Iustificationis non obscure Iudaizent, Pharizaizent, & Pelagianizent, dubium non est, quin inter ^{in epistola ad Romanos} aliud docentes, & aliud Euangelion prædicantes sint referendi, ac proinde, nisi resipiscant, æterno anathemate feriendi. Neque enim istos iuuabit Iesuitica illa Apostolica doctrinæ definitio, cuius cum sint quatuor membra, solum primum verè constituitur: reliqua tria falso affinguntur. Definiunt enim eam primum à sacrorum voluminum vel expressis testimonijs, vel hinc necessario collectis rationibus: id quod rectè dicitur, modo illas collectiones & consequentias ex scripturis non nimis laxè interpretentur, sed intra hos limites & carceres manent, quos sibi ipsi circumdederunt: videlicet, vt collectiones illæ sint ^{ἀναγκαστικὰ} non ^{πιθανὰ}, necessaria, & non tantum probabiles aut verisimiles: & breuiter, vt sint analogæ fidei.

Deinde definiunt Apostolicam doctrinam à communi omnium Ecclesiarum consensu: Quæ ab omnibus (inquiunt) simul recipitur Ecclesijs. Hæc est suo quodam sensu, quem, si Iesuitæ boni viri essent, libenter eis tribueremus, non impie dicantur: tamen cum sequentia duo membra satis manifestè indicent, quæ sit Iesuitarum etiam in hoc membro sententia, non possumus adprobare & recipere. Nam verissimum quidem est, à vera Ecclesia per
totum

totum orbem dispersa doctrinam Apostolicam recep-
 eipi, & in hoc ouili vocem pastoris Christi ab ouib^{Ioan 10.}
 bus audiri, quæ & vocem ipsius sequuntur: & cer-^{Ioan. 8.}
 tissimum est, eum qui ex Deo est, verbum Dei audi-
 re: Sed hoc falsissimum est, quod propter hanc res-
 ceptionem seu assensum Ecclesiæ, doctrina sit Apo-
 stolica: non enim assensus Ecclesiæ causa est vel sig-
 num doctrinæ Apostolicæ: sed contra, doctrina
 Apostolica signum est & organica causa Ecclesiæ.
 Ouium auditus & sequela (vt sic loquar) non efficit
 vocem pastoris, sed vox Pastoris efficit et mouet au-
 ditum & sequelam ouium. Itaq; etsi nemo omnium
 hominum doctrinam Apostolicam reciperet, num
 propterea doctrina cessaret esse Apostolica? Absit.
 Neq; enim incredulitas hominum fidē Dei facit ir-^{Rom. 1.}
 ritam: Si increduli sumus, ille fidelis manet, negare ^{2. Tim. 2.}
 se ipsum non potest. Et hæc sanè est fortuna doctrinæ
 Apostolicæ, quod eam semper paucissimi in mundo
 receperunt, recipiunt, & recipient: Multi enim vo-^{Matth. 20.}
 eati, pauci verò electi. Apud Esaiam conquerun-
 tur Apostoli: Domine quis credidit auditui nostro? ^{Esa. 55.}
 hoc est, prædicationi nostræ? Quem locum Paulus
 allegans: Non omnes (inquit) obedierunt Eu-^{Rom 10.}
 angelio. Et Paulo dicunt Iudæi: De Secta ista no-^{Act. 28.}
 tum est nobis, quod vbiq; ei contradicitur. Num
 propterea doctrina non erit Apostolica, quia pau-
 ci credunt, pauci obediunt, sed plæriq; ei contra-
 dicunt? Absit, vt verbum veritatis ab hominum
 assensu æstimemus. Quin potius sit Deus verax,
 omnis autem homo mendax.

Tertio, desiniunt Iesuitæ doctrinam Aposto-^{Rom. 2.}
 licam

licam à sanctorum Patrum, ordine sibi inuis-
 cem succedentium, consensu & traditione. Sed
 qui secundi membri falsitatem cognouit, multo ma-
 gis huius vanitatem & ~~idcirco~~ reprehendet. Quid
 enim? num si Patres nunquam in doctrinam Apostoli-
 cam consensissent, nullasque traditiones vel voce vel
 scriptis ad posteros transmisissent, propterea periis-
 set doctrina Apostolica? Num si continuæ succes-
 sionis Pontificum series interrupta esset (vt certe
 non semel interrupta est) propterea etiam doctrinæ
 Apostolicæ series interrupta fuisset? Quid? quod
 luculenter demonstrari potest, & à nostris sæpe de-
 monstratum est, Patres, nec inter se omnes, nec
 vnum semper secum ipsum consensisse? & traditio-
 nes Patrum aliquas quidem ex scriptis Apostolicis
 desumptas, & cum hisdem consentientes, alias verò
 & multo maxima ex parte ridiculas, aniles, fictas,
 falsas & cum doctrina Apostolica è diametro pug-
 nantes reperiri. Sed de traditionibus infra erit co-
 piofus dicendi locus, thesi vltima: Ad Patres re-
 uertamur. Dico igitur, è patribus proferri posse sen-
 tentias contrarias, non tantum variorum inter se,
 sed & vnius alicuius, non tantum de certis quibus-
 dam scripturæ locis, quos aliter atque aliter inter-
 pretantur, verum etiam de certis quibusdam dog-
 matibus & Religionis nostræ articulis, ac summis
 capitibus. Quid igitur faciemus? Num ex eorum
 consensu veritatem, & ex dissensione falsitatem
 doctrinæ Apostolicæ metiemur? Nequaquam:
 sed ad vetustissimorum Patrum, hoc est, Prophe-
 tarum & Apostolorum consensum recurremus, &
 quod

quod in Concilio Mileuitano pulchrè à Palentino Episcopo dictum est, priores posterioribus antefereamus. Memorabile est, quod Hieronymus in Epistola ad Theophilum Alexandrinum scribit: Sicut (inquit) interpretationem & Idiomatica scripturarum Origeni semper tribui, ita dogmatum constantissimè abstuli veritatem. Nunquid in turbam mitto Origenem? nunquid cæteros tractatores? Scio me aliter habere Apostolos, aliter reliquos tractatores: illos semper vera dicere, istos in quibusdam ut homines errare. Itaque si Iesuitæ nobiscum exostulare voluerint, quod Patres Apostolis non æquamus, nec in definitionem doctrinæ Apostolicæ Patres ingredi sinamus, prius cum ipsis Patribus, qui hæc sibi ipsi non tribuerunt, exostulent.

Quarto loco in definitionem Apostolicæ doctrinæ admittunt vel potius intrudunt Concilia: quibus, si legitimè à Spiritu sancto in nomine Christi congregentur, magnam quidem auctoritatem deserimus, sed tamen, ut ab eorum decretis & constitutionibus Apostolicæ doctrinæ pendeat auctoritas, ferre nec possumus nec debemus. Nam quia pauci sunt electi, & non est omnium fides, & spiritus sanctus populum suum in hac vita non facit impeccabile, & in summis hominum ordinibus multi et magni affectus, ambitionis presertim et superbiæ, imperant, & in Iudicijs tum politicis tum Ecclesiasticis plæruncq; maior pars vincit meliorè: idcirco nos lætes volentes fateri cogimur, Concilia non tantum errare posse, verum etiam sapissimè errasse, ac nonnunquam contraria sibi inuicem & repugnantia statuisse.

D

tuissè,

Euseb. Eccl. hist.
lib. 2. ca. 2.

August. contra
Maximinū A-
rianorū Episco-
pum lib. 3. ca. 14.

De unitate Ec-
clesiæ ca. 3.

APOSTOLICA DOCTRINA

Deut. 4. 12. 29.
Iere. 23.
Matth. 7.

trisse, quæ se mutuò euertant atq; perimant. Vnde non inscite olim prudētiores & Theologi & Iurif-consulti, libros Decretorū, Concordantias Discordantiarum vocarūt. Itaq; semper nobis illud Eusebii placuit, cum inquit: Salutaris illa diuinæ prædicationis doctrina nulla opus habet humana adprobatione & commendatione. Et hoc Augustini: Sed nunc nec ego Nicænum, nec tu debes Ariminense, tanq; præiudicaturus, proferre Concilium, nec ego huius autoritate, nec tu illius detineris: scripturarum autoritatibus, non quorumcunq; proprijs, sed vtriusq; communibus testibus, res cum re, causa cum causa, ratio cum ratione concertet, &c. vtriusq; tanti ponderis molibus cedamus. Et aliud eiusdem: Nolo humanis documentis, sed diuinis oraculis Ecclesiam sanctam demonstrari.

Hæc contra Iesuiticam definitionem doctrinæ Apostolicæ non quidem pertractasse, sed obiter tantum perstrinxisse sufficiat. Nobis autem Apostolica doctrina hæc est: quæ ex fundamentis Prophetarum & Apostolicorum scriptorum extructa, ac cœlestibus miraculis confirmata, vno Christo tanq; lapide angulari nititur, in quo solo remissionem peccatorum, iustitiam & vitam æternam quærendam esse docet. Quicquid cum hac congruit, grato animo recipimus, vndecunq; proficiscatur: quicquid ab ea dissonat & discordat, sine vllius personæ respectu, confidenter rejicimus: neq; dum hoc facimus, nostri capitis figmenta sequimur, sed mandatis Dei, Moïsi, Prophetarum, Christi, & Apostolorum paremus: & Augustini, Ambrosij, Christostomi

Chrysostomi in hunc locum interpretationes, nostro exemplo stabilimus, dum doctrinam aliam quam Apostolicam induci non patimur.

Ioan. 10.
Galat. 1.
1. Ioan. 4.

I E S V I T Æ.

Finis autem præcepti est charitas.

Perficuum est ex hoc, & similibus alijs locis, nomine finis, id, cuius gratia est, aut sit aliquid, & τέλος, id est, plenitudine significari: nomine vero præcepti per Synecdochen, totam legem vel scripturam: Charitas ergo, quod omnium sit virtutum Regina, merito legum omnium sacrorumq; librorum & finis est & plenitudo. Peccant itaq; non leuiter, qui neglecta charitate contentionibus & altercationibus operam nauant, & qui verborum sacrorum expositiones adferunt ad eam minimè conferentes. Mendacij etiam hinc conuincuntur, qui à nemine mortalium mandata Dei perfici posse affirmant. Hinc enim consequeretur, charitatem quoq; nemini in hac vita obtingere, quæ legis est plenitudo.

II.
Matth. 23.
Mar. 12.
Rom. 13.
Gal. 5. Iac. 2.
August. contra
aduersar. Legis
& Proph. lib. 2.
ca. 1. & de doct.
Christ. li. 1. ca. 4.
& lib. de laudibus
charitatis.

R E S P O N S I O.

PRimum hinc notanda est Iesuitarum malitia, quæ Paulini textus verba mutilant, dum auellunt, quæ statim è vestigio sequuntur: Ex puro corde, & conscientia bona, & fide non simulata: in quibus tamen verbis omnis vis & robur dicti Paulini consistit. Sed si diuinare liceat, cur hæc verba rescuerint, propter hanc causam fecisse videntur, vt suum com-

D ñ mentum.